

VÄRINÄÄ
VARHAISKASVATUKSESSA

VANTAAN KUVATAIDEKOULUN
JA VANTAAN MUSIIKKIOPISTON
YHTEISHANKE

Teksti: Ulla Hairo-Lax ja Marja Juutinen
Taitto ja graafinen suunnittelu: Sini Anttila-Rodriguez
Kuvat: Värinää varhaiskasvatuksessa -hanke

SISÄLLYS

Tästä lähdettiin 5

Hankkeen tavoitteet 5

Toiminnan kuvaus 5

Käsitteistä 5

Yhteistyöpäiväkodit 6

Aikataulut ja toteutus 8

Näkökulmia ja kokemuksia 10

Tästä eteenpäin 22

Miksi juuri päiväkodeissa? 22

Miksi juuri Taiteen perusopetus? 22

Taidetta joka päivä – unelmia tulevaisuuteen 24

Kompastuskivet ja timantit 25

Liite: Vantaan asukaslehden 1/2022 artikkeli 27

TÄSTÄ LÄHDETTIIN

Värinää varhaiskasvatuksessa -hanke sai alkunsa toiveesta saada taiteen perusopetusta osaksi varhaiskasvatusta vantaalaisiin kunnallisiin päiväkoteihin. Vantaan kuvataidekoulu ja Vantaan musiikkiopisto ideoivat pilottihankkeen, jota Opetushallitus rahoitti syyskauden 2021 ja vuoden 2022 ajan. Hankkeen perusajatuksena oli kehittää pedagogista toimintaa yhteistyössä taiteen perusopetuksen (TPO) opettajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa ammatillisen osaamisen ja yhteisopettajuuden pohjalta. Toiminta tarjottiin päiväkotilapsille maksuttomana.

HANKKEEN TAVOITTEET

Värinää varhaiskasvatuksessa -hankkeen tavoitteena oli yhtäältä tuoda korkeatasoista ja tavoitteellista TPOta osaksi varhaiskasvatustoimintaa TPOn sekä varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmat ja pedagogiset tavoitteet huomioiden. TPO integroitiin varhaiskasvatuksen toimintayksikön muuhun toimintaan, teemoihin, käynnissä oleviin projekteihin ja toiminnan painopisteisiin. Keskiössä oli lasten oma tuottaminen ja monien ilmaisun muotojen mahdollistaminen sekä lasten tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Luovalla toiminnalla pyrittiin tukemaan kasvua ja kehitystä, kielellistä oppimista, osallisuutta sekä yhteisöllisyyttä. Päiväkotipäivään haluttiin syvennetyn kuvataide- ja musiikkitoiminnan kautta tuoda lisää iloa ja hyvinvointia.

Hankkeen toisena tavoitteena oli kehittää TPOn ja varhaiskasvatuksen yhteistyötapoja myös muihin TPO-oppilaitoksiin ja päiväkoteihin sovellettavaksi. Tavoitetta kohti mentiin TPO-opettajien ja varhaiskasvatushenkilökunnan jäsenten yhteisellä kehitystyöllä ja osaamisen jakamisella pohjautuen opettajien ammattitaitoon, erityisosaamiseen ja yhteisopettajuuteen.

TOIMINNAN KUVAUS

Hankkeen opetusryhmissä lapsille pyrittiin tuottamaan elämyksiä ja onnistumisen kokemuksia taiteen äärellä. Lasten omat ideat nousivat toiminnan aikana esiin ja heillä on mahdollisuus ilmaista itseään monella tavalla. Digiopetusta hyödynnettiin kaikessa toiminnassa.

Yhdessä hankkeen päiväkodeista Värinää-toiminta tapahtui TPO-opettajan ohjaamissa muskariryhmissä, joissa työskenneltiin elämyksellisesti laulun, soiton, kuuntelun, liikkeen, loruilun ja improvisoinnin keinoin.

Värinää-kuvataideryhmät toteutettiin päiväkodissa, jossa taiteen maailmaan tutustuttiin TPO-opettajan johdolla leikinomaisesti ja elämyksellisesti. Kuvataidetta tehtiin monipuolisin välinein ja tekniikoin esimerkiksi maalaamalla, piirtämällä ja rakentelemalla.

Kahdessa hankepäiväkodissa muskari- ja kuvataideopetus integroitiin kuvismuskariksi. Kutakin ryhmää ohjaisi sekä kuvataide- että muskariopettaja.

Kukin päiväkoti sai hankkeen kautta omakseen kaksi iPadia sekä kuvisrepun, muskarikorin tai molemmat. Kuvisreppu sisälsi kuvataidemateriaalit sekä kaksi pokkarikameraa muistikortteineen ryhmien käyttöön. Muskarikorin sisältöön kuului perkussiosoittimia sekä päiväkodin tarpeen mukaan keyboard, akustinen kitara ja ukuleleja.

KÄSITTEISTÄ

Tässä julkaisussa ammattinimikkeitä on käytetty seuraavasti: musiikkileikkikoulun opettajista käytetään nimityksiä muskariope, musiikkipedagogi, musiikkikasvattaja tai musiikin varhaiskasvattaja. Kuvataidekoulun opettajia kutsutaan kuvataideopettajiksi. Yhteisesti heitä kutsutaan taiteen perusopetuksen opettajiksi eli TPO-opettajiksi tai taidepedagogeiksi. Päiväkodin henkilökunta on julkaisussa nimetty varhaiskasvatuksen henkilöstöksi ja tiimien vetäjät varhaiskasvatuksen opettajiksi. Värinää varhaiskasvatuksessa -ryhmien nimi on toisinaan lyhennetty Värinää-ryhmiksi.

YHTEISTYÖPÄIVÄKODIT

Värinää varhaiskasvatuksessa -hankkeessa oli mukana neljä päiväkotia. Niissä kaikissa hanketoimintaa toteutettiin 3–5-vuotiaille lapsille. Kuhunkin päiväkotiin muodostettiin 2–3 ryhmää. Yhdessä päiväkodissa toimi muskariryhmät, yhdessä kuvataideryhmät ja hahdessa päiväkodissa muskaria ja kuvataideopetusta yhdistävät kuvismuskari -ryhmät.

PÄIVÄKOTI 1

Ruotsinkielisen päiväkodin Värinää-ryhmät olivat muskariryhmiä. Niihin osallistuivat 4-vuotiaat lapset. Ryhmiä oli kaksi ja niissä molemmissa oli 11 lasta.

Kaikki lapset saivat opetusta joka viikko. Suurin osa lapsista oli kaksikielisiä. Heistä monella suomi oli vahvempi kielistä. Lapsen puhuessa suomea, siihen kuitenkin vastattiin ruotsiksi ja myös käännettiin lapsen kommentti ruotsiksi. Vähemmistönä olivat lapset, joiden äidinkieli oli vain suomi tai ruotsi.

PÄIVÄKOTI 2

Päiväkodin Värinää-ryhmien kuvataidetoimintaan osallistuivat kaikki viisivuotiaat kahdessa, noin 15 lapsen ryhmässä. Ryhmät olivat koodattu väreittäin ja ne kulkivat puoli vuotta yhdessä Värinää-ryhmässä, kunnes ystävänpäivän lähestyessä ryhmät jaettiin uudestaan, koska haluttiin, että lapset ystävystyisivät myös muiden kuin oman porukan kesken.

Ryhmässä oli mukana kaksi varhaiskasvatuksen ammattilaista, erityisopettaja ja kaksi taiteen perusopetuksen opettajaa. Opettajille lähetettiin tuntisuunnitelmat aikaisemmin, jotta erityistä tukea tarvitsevat saivat omalta opettajaltaan ennen tuntia ohjeet tuettuun opetukseen esimerkiksi kuvakortein. Tämä auttoi muiden muassa niitä lapsia, jotka puhuivat heikommin, tai eivät lähes lainkaan, suomea. Värinää-tunnit olivat kulultaan samankaltaisia. Tämä tuki erityisesti lapsia, jotka reagoivat voimakkaasti muutoksiin päiväkodin arjessa.

PÄIVÄKOTI 3

Värinää varhaiskasvatuksessa -hankkeen kuvismuskaritoimintaan osallistui päiväkodin kaksi ryhmää. Molemmissa ryhmissä oli 21 3–5-vuotiasta lasta. Ryhmät osallistuivat toimintaan vuoroviikoin. Ryhmien sisällä lapset oli edelleen jaettu viisivuotiaiden ja 3–4-vuotiaiden ryhmiin. Viisivuotiaiden ryhmä jaettiin tarvittaessa vielä kahteen pienryhmään osaksi tuntia. He toimivat kuitenkin yleensä yhtenä isompana ryhmänä. Suurin osa lapsista puhui äidinkielenään suomea, mutta mukana oli lapsia, joiden äidinkieli on muu kuin suomi.

PÄIVÄKOTI 4

Päiväkodin Värinää-ryhmät olivat kuvismuskariryhmiä. Päiväkodin lapsista n. 90 % puhui kotonaan muuta kieltä kuin suomea. Päiväkodissa oli kaksi ryhmää, joissa ensimmäisessä oli 21 3–5-vuotiasta lasta. Lasten suomen kielen taito on vaihteleva. Ryhmissä on lapsia, joiden äidinkieli on suomi sekä täysin suomen kieltä osaamattomia. Ryhmän toiminnassa oli tärkeää huomioida se, kuinka ohjeita annetaan ja mistä aiheista laulut ovat sekä hyödyntää kuvia toiminnan tukemisessa. Ryhmä kävi Värinää-tunnilla puolikkaana ryhmänä, jolloin yksittäinen lapsi oli mukana joka toinen viikko. Myös ryhmän mukana olevat kasvattajat vaihtuivat joka toinen viikko.

Toisessa ryhmässä oli 14 3–5-vuotiasta lasta. Heidän joukossaan oli lapsia, joille toiminnan selkeä struktuuri ja ennustettavuus toivat turvaa yhdessä tekemiseen. Ryhmäläiset olivat tottuneita toimimaan yhdessä. Jotkut lapsista puhuivat äidinkielenään suomea. Toiset eivät osanneet suomea juuri lainkaan. Kaikki ryhmän lapset ja aikuiset osallistuivat toimintaan yhdessä.

AIKATAULUT JA TOTEUTUS

Värinää varhaiskasvatuksessa -hankkeesta tiedotettiin kaikkia vantaalaisia kunnallisia päiväkoteja elokuussa 2021. Toiminnasta kiinnostuneista päiväkodeista valittiin neljä mukaan hankkeeseen. Hanketta varten saatiin tutkimuslupa palvelualueen kehittämispäälliköltä. Kuvausluvat selvitettiin jokaisen hankkeessa kuvatun lapsen kohdalta. Kaikkia henkilötietoja käsiteltiin yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti.

Yhteistyö päiväkotien kanssa aloitettiin saman tien. Toiminta kirjattiin osaksi päiväkotien toimintasuunnitelmaa niin, että TPOn ja varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmat, pedagogiset tavoitteet ja menetelmät tukivat toisiaan. Hankkeesta tiedotettiin huoltajia. Toiminnan suunnittelu aloitettiin hankkeen koordinaattorien, päiväkotien johtajien, TPO-opettajien ja varhaiskasvatushenkilökunnan kesken. Päiväkotien johtajilta, TPO-opettajilta sekä tiimiä vetäviltä varhaiskasvatuksen opettajilta kysyttiin heidän odotuksistaan hankketta kohtaan. TPO-opettajat tutustuivat päiväkodintiloihin. Tehtiin tarvittavat soitin- ja materiaalihankinnat.

Kussakin päiväkodissa järjestettiin hankkeen aikana kaksi kehittämispäivää koko henkilökunnalle. TPO-opettajien toimesta koulutuksia järjestettiin koko päiväkodin henkilökunnalle heidän toivomistaan aiheista, kuten ukulelen soitosta ja iPadin sovellusten käytöstä. Erään päiväkodin kehittämispäivässä tuotettiin muiden muassa Stop motion -animaatio ääniraitoineen.

TPO-opettajat jakoivat myös keskenään oivalluksiaan ja tietämystään. Keskinäistä koulutusta järjestettiin esimerkiksi eri sovellusten käytöstä.

Värinää-hankkeen ryhmät käynnistyivät lokakuussa 2021 ja toiminta jatkui toukokuulle 2022. Kausi päättyi Värinäviritys -juhlaan, jossa mukana oli koko henkilökunta ja jossa hanketoimintaa esiteltiin päiväkotiperheille.

Varhaiskasvatuksen ja TPO-opettajan tiimille varattiin aikaa suunnitteluun ja raportointiin ennen hankeryhmien alkua sekä jokaista sellaista päiväkotipäivää kohden, jolloin ryhmät pyörivät. TPO-opettajien, sekä TPO- ja varhaiskasvatuksen opettajien kesken pidettiin säännöllisesti kokouksia. Myös päiväkotien johtajiin oltiin yhteydessä koko hankkeen ajan. Hankkeen päätyttyä palautetta kerättiin tiimien vetäjiltä, päiväkotiperheiltä, päiväkotilapsilta, päiväkotihenkilökunnalta ja erikseen päiväkotien johtajilta. Myös hankkeen koordinaattorit kirjasivat huomioitaan koko hankkeen ajan.

Syksyllä 2022 materiaali koottiin digijulkaisuksi.

NÄKÖKULMIA JA KOKEMUKSIA

TPO-OPETTAJAT

Värinää varhaiskasvatuksessa -ryhmiä päiväkodeissa ohjasivat varhaiskasvattajien kanssa kaksi kuvataideopettajaa sekä yhteensä neljä muskariopettajaa, joista yksi korvasi toisen kesken lukuvuoden. Kahdessa päiväkodissa tarjottiin muskari- ja kuvataidetoimintaa yhdistettynä, eli kuvismuskaria, kun taas yhdessä päiväkodissa ainoastaan muskaria ja yhdessä ainoastaan kuvataideopetusta.

LÄHTÖASETELMIA

Taiteen perusopetuksen koulutuksen saaneet kuvataide- ja muskariopettajat lähtivät mielenkiinnolla mukaan hankkeeseen. TPO-opettajien toiveena oli, että aloitteet opetuksen sisällöistä tulisivat varhaiskasvatuksen opettajilta niin, että päiväkodin henkilökunta ja lapset hyötyisivät mahdollisimman paljon toiminnasta. Tuntematonta oli, kuinka heillä olisi aikaa paneutua toiminnan suunnitteluun. Myös työnjako ammattilaisten kesken ja yhteistyön toimiminen pohdituttivat ennen toiminnan aloittamista.

PÄIVÄKOTI TAITEEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ

Päiväkodin arki näyttäytyi eloisana ja kiireisenä. Hankkeen osuessa epidemia-aikaan, sitä värittivät myös tiukemmat turvallisuuten liittyvät järjestelyt ja tavallista suurempi sijaisten määrä henkilökunnassa. Sijaiset olivat Värinää-ryhmään osallistuessaan uuden tilanteen edessä, eivätkä aina tienneet mitä heiltä odotettiin.

Päiväkodit koettiin mukavaksi työympäristöksi, jonne myös opettajat toivotettiin tervetulleeksi. Iloisia tervehdyksiä sateli niin aikuisilta kuin lapsiltakin. Aamuisin ryhmät ja tilat olivat valmiina ja toiminta alkoi aina ajallaan. Oli mukavaa aloittaa päivä yhdessä. Kun opettajat tulivat tutummiksi lasten kanssa, saatiin kuulla, kuinka Värinää-ryhmää odotettiin ja siitä puhuttiin kodeissa. Työyhteisö muodostui tärkeäksi aina keittiöhenkilökuntaa myöden.

Päiväkotien tilat olivat monelta osin sovel-

tuvat, mutta myös haasteisiin törmättiin. Tilat saattoivat olla mitoitettu pienemmälle lapsimäärälle kuin ryhmän koko oli, jolloin ryhmiä jouduttiin jakamaan pienemmiksi. Esim. erityislasten ääniherkkyys jouduttiin suurissa ryhmissä huomioimaan. Joskus oli tarvetta varmistaa, että tarvikkeet riittivät kerrallaan kaikille. Opettajat joutuivat siten mukauttamaan opetustaan suhteessa tilojen rajoitteisiin. Toisinaan päivärytmi asetti haasteita toiminnan valmistelulle ja siivoamiselle.

Ryhmien sijoittuminen päiväaikaan oli ideaalia TPO-toiminnalle. Ryhmät pidettiin ennen ruokailua ja päivälepoa, jolloin lapset ovat innokkaita ja jaksavia. Lapset kokeilivat mielellään uusia asioita ja lähtivät helposti mukaan toimintaan. Uteliaisuus ja ilo oli tarttuvaa. Tuntui, että pienilläkin asioilla saatettiin tehdä toiminnasta hyvin elämyksellistä.

TOIMINTA PÄÄSEE VAUHTIIN

Moniammatillinen yhteistyö varhaiskasvatushenkilökunnan kanssa alkoi lupaavasti, mutta joihinkin käytännön haasteisiin törmättiin. Tuntui vaikealta löytää yhteisiä aikoja suunnitteluun tai saada varhaiskasvatuksen työntekijöitä aluksi mukaan ryhmien vetämiseen. Työnjako saattoi tuntua teennäiseltä: Miksi toisen vetäjän pitäisi tehdä jotain, jossa toinen oli ammattilainen? Vähitellen Värinää-kokouksessa, ensin TPO-opettajien kanssa ja sitten yhteisissä tiimikokouksissa, syntyi jaettuja kokemuksia siitä, kuinka luoda yhteistä toimintaa. Yhteisopettajuus alkoi avautua.

Kun TPO-opettajat rohkenivat pyytää varhaiskasvattajia enemmän mukaan suunnitteluun ja ehdottaa heille esimerkiksi tuntien alustusta, lämmittelyä tai muuta vastaavaa, alkoi toiminta kehittyä hankkeen tavoitteiden mukaiseksi. Myös toiminnan tavoitteiden sanallinen avaaminen edesauttoi yhteistyön sujumista. Yhteisopettajuus alkoi näkyä ryhmien toiminnassa.

Eräs TPO-opettaja edisti yhteistyötä suunnittelemalla tunnit neljän viikon jaksoihin yhden teeman ympärille. Hän otti alusta asti varhais-

kasvattajat täysipainoisesti mukaan tunneille. He olivat mukana paitsi tuntien suunnittelussa ja vetämisessä, myös lauloivat, soittivat, leikkivät ja improvisoivat lasten kanssa. Opettaja halusi madaltaa kynnystä päiväkodissa musisoimiseen. Ei tarvinnut olla musiikkipedagogi laulaakseen ja soittaakseen lapsien kanssa.

YHTEISTYÖN HELMIÄ

Varhaiskasvatuksen opettajien ja TPO-opettajien yhteistyö lähti kehittymään. Esimerkin ja toiston kautta taidekasvatukseen juurtui uusia toimintatapoja ja varmuutta. Varhaiskasvatuksen työntekijät rentoutuivat toiminnassaan huomattavasti hankkeen aikana. Yhteinen suunnittelu ja ajatusten vaihtaminen oli tärkeä osa kasvattajien

työssään kokeman varmuuden rakentumista. Yhteinen ilo ja salliva asenne lasten monenlaiselle osallistumiselle ja olemiselle lisääntyi.

TPO-opettaja sai varhaiskasvatuksen opettajilta paljon tukea ja oppia. Varhaiskasvatuksen opettajilla oli pitkä kokemus opetettavasta ikäryhmästä ja heidän pedagoginen osaamisensa oli vahvaa. Varhaiskasvattajille lankesi usein suurempi vastuu lapsista, ryhmän yhteistoiminnasta ja kaiken sujuvuudesta. Tämä tuntui alkujaankin selvältä, sillä he tunsivat ryhmän hyvin ja osasivat kiinnittää huomiota moniin ryhmänhallintaan liittyviin asioihin.

Yhteistyö lähti päiväkodin arvojen ja toiminnan pohdinnasta. Opetus noudatti monissa tapauksissa päiväkodin toiminnan läpäiseviä teemoja. Varhaiskasvatuksen opettajien ideat olivat vahvasti kiinni vuoden kierrossa ja tulevissa juhlissa. TPO-opettajat kiinnittivät huomiota kasvattajien tapaan kertoa lapsille tunnin aiheesta ja siihen, kuinka he lähestyivät opettamista ja kommunikoivat lasten kanssa. Varhaiskasvatuksen opettajat olivat taitavia esimerkiksi lasten johdattelussa mielikuvitusmaailmaan. Heillä oli keinoja kiinnittää lasten huomio toimintaan ja kivoja tapoja tuoda käsiteltäviä aiheita tutuksi leikin ja kuvien kautta.

Heidän avullaan myös kiinnitettiin huomioita tärkeisiin asioihin, kuten käsitteiden selittämisen. Varhaiskasvatuksen opettajat tunsivat lapset hyvin, lukivat ja kuuntelivat lapsia herkästi sekä ottivat kaikki ryhmäläiset yksilöinä huomioon. TPO-opettajat saivat konkreettisia keinoja ryhmänhallintaan ja yksilöiden huomioimiseen. Esimerkiksi istumapaikkojen suunnittelu ja valinta sekä ryhmäjaot rauhoittivat ryhmän toimintaa. Joskus helliminen oli parempi rauhoittamisen keino, kuin toruminen. Vastavuoroinen työskentely tuotti hedelmällisiä hetkiä.

TPO-opettajat kokivat vetäjien osien vaihtumisen varhaiskasvatuksen opettajien kanssa mielenkiintoiseksi ja mielekkääksi. Oma perspektiivi muuttui, kun sai istua lasten kanssa ja seurata toista opettajaa. Miten he toimivat ryhmän kanssa? Oliko se todella erilainen tapa kuin oma? Miten lapset suhtautuivat, kun opettajien osat vaihtuivat? Miltä toisesta opettajasta tuntui, kun olikin lasten kanssa toisen opettajan ollessa vetovastuussa?

Yhteistyö varhaiskasvatuksen tiimiläisten kanssa ei rajoittunut yhteiseen ryhmän vetämiseen. Myös keskustelut tunnin jälkeen olivat arvokkaita. Palaute ja keskustelut koskivat enimmäkseen lasten osallistumista lauluihin ja

muuhun toimintaan, kuvien merkitystä, tunnin tempoa, ryhmänhallintaa. Myös esimerkiksi sukupuolirooleista, opetuksen teemoista ja prosessin kaaresta keskusteltiin.

Kahdessa päiväkodissa kuvataide- ja muskariope toimivat tiiminä. TPO-yhteistyö oli kaikille opettajille uutta, mutta monilla tavoin hedelmällistä. Opettajat täydensivät hyvin toisiaan opetuksessa ja jakoivat yhteisiä arvoja ja opetustapoja. Oli mukavaa saada työparilta kannustavaa ja arvostavaa palautetta ja myös omasta puolesta jakaa huomioita hänen oivalluksistaan ja kekseliäisyydestään. Opetuksessa tanssi, liike, musiikki ja kuvataide olivat kaikki keinoja hahmottaa ja oppia erilaisia ilmiöitä, kuten esimerkiksi rytmiä.

Eräs kuvataideopettaja kuvaili oppineensa muskariopettajalta paljon varhaisiän musiikkikasvatuksesta. Hän koki mielenkiintoiseksi päästä sukeltamaan musiikin maailmaan lasten kanssa. Uutta oppiessaan, hän sai samalla ideoita musiikin käyttämiseen kuvataiteen opetuksessa, johon myös ääni monella tapaa kuului. Kun joskus keskittyminen kuvaan saa unohtamaan kuvataiteen moniaistisuuden, niin huomion kiinnittäminen esimerkiksi ääneen voi tuoda opetuskokonaisuuteen uuden elementin. Myös muskarin vahvaa yhdessä tekemistä voisi soveltaa enemmän kuvataideopetukseen. Kuvataiteessa työtä tehdään usein omaan tahtiin, jolloin oma ilmaisu, omat ideat, mielikuvitus ja luovuus painottuvat. Kuvataideopettaja haluaisi yhteistyökokemuksen myötä lisätä ryhmänä yhdessä toimimista ja leikkiä, "yhteistä tahtia", varsinkin pienimmille oppilaille.

PROJEKTISTA OPITTUA

Värinää-hankkeen alussa kaikkia yhteistyökumppaneita informoitiin hankkeen tavoitteista ja aikatauluista. Heihin lukeutuivat päiväkodin johto, koko henkilökunta, erikseen ryhmiä ohjaavat varhaiskasvatusopettajat sekä TPO -opettajat. Tiedottamista pidettiin säännöllisesti yllä eri yhteistyökumppaneihin. Myös yhteistyökumppaneiden väliseen tiedonvälitykseen kannustettiin ja siitä muistutettiin. Tästä huolimatta tieto ei aina kulkenut kaikille asianosaisille ajoissa tai oikeanlaisena. Tässä olisi pohdittavaa vastaavan toiminnan luomisessa myöhemmin.

Yhteisen suunnitteluajan puute koettiin monen hankkeessa mukana olleen puolelta harmilliseksi. Kaiken kaikkiaan yhteinen aika, ja toisiinsa tutustuminen, jäi hankkeen alussa liian niukaksi. Ryhmien vetäjätiimien kanssa olisi jo ennen ryhmien alkamista voinut suunnitella toimintaa perusteellisemmin. Näin olisi nopeammin päästy perille molempien opetuksellisista tavoitteista tai näkemyksistä taideopetuksesta. Lopullinen vastuu tuntien kokonaisuudesta tuntui olosuhteista johtuen jäävän enemmän TPO-opettajille. Myöskään jos varhaiskasvattajalla oli sijainen, ei tämä ollut valmistautunut pitämään opettajan osuutta tunnista.

Nykyisellä tietämyksellä TPO-opettajat ottaisivat varhaiskasvattajat heti alusta rohkeammin mukaan suunnitteluun ja tuntien ohjaamiseen. Esimerkiksi varhaiskasvattajien vahvuus, tuntien alustaminen, olisi voitu ottaa heti käyttöön. Yhteistyön kehittyessä varhaiskasvattajat olisivat toisinaan hyvin suunnitella myös koko tunnin rungon. Toimintamallin selkeys olisi tuonut varmuutta myös muulle henkilökunnalle. Tulevaisuudessa kaikkien pedagogien välistä yhteistyötä voisi elävöittää vaikkapa tekemällä yhteisiä harjoituksia yhteistyön pohjaksi.

Musakuvis-ryhmissä päästiin myös kehittämään kahden taiteenlajin yhdistämistä. Toisinaan se, että kaikilla kolmella taholla, varhaiskasvatuksella, kuvataidekasvatuksella ja musiikkikasvatuksella, oli omat toimintamallit, hidasti kuvataidetta ja musiikkia sulavasti yhdistävien toimintamallien luomista. Ajan myötä opettajien rooli kuitenkin selkiytyi, ja opettamisesta muotoutui yhteisopettajuutta vuorotellen opettamisen sijaan. Tuntiyhteistyö kuitenkin sujui koko ajan hyvin ja jokaiselta opettajalta löytyi taitoa heittäytyä mukaan uuteen.

TPO-opettajien keskinäisiä suunnittelutunteja olisi kaivattu lisää. Tämä olisi antanut vertaistukea tilanteessa, jossa puolestaan tiimien tapaamisia ei ajanpuutteen tähden tahtotilasta huolimatta aina pystytty järjestämään. Ajanpuutteen vuoksi TPO-opettajilla myös oli varsin vähän aikaa vain jutella lasten kanssa, kun taas varhaiskasvattajat viettivät lasten kanssa aikaa päivittäin ja heille lasten havainnointi oli jokapäiväistä.

Ryhmien ajoittainen pilkkominen osiin vähensi työskentelyaikaa Värinää-ryhmissä. Yhdessä

päiväkodissa ryhmäjärjestelyt oli ratkaistu niin, että yksi ryhmä tuli joka toinen viikko ryhmään. Tämä koettiin liian harvaksi kokoontumistiheydeksi. Muun muassa kuvataidetöiden valmiiksi saattamisessa tuli kiire, mikä esti rauhallisen, luovan tilan syntymistä. Kahden taiteenlajin ryhmät koettiin monesti ajallisesti liian lyhyiksi. Joskus ryhmät jouduttiin jakamaan hetkellisesti kahteen osaan. Aina ei ryhmän jakaminen eri taiteenlajien mukaan ollut kuitenkaan tarkoituksenmukaista.

EVÄITÄ JATKOON

TPO-opettajat kokivat oppineensa hankkeesta paljon. Hankkeen perusajatus oli hieno ja kokemus mukanaolosta arvokas. Hanke antoi paljon uutta ajateltavaa ja uusia työkaluja. Jos varhaiskasvatuksen henkilökunnalla oli epävarmuutta siitä, onko heidän tekemänsä taidekasvatuksensa kyllin hyvää, tai riittääkö heidän taitonsa, halusivat TPO-opettajat hankkeen myötä tuoda heille iloa ja rohkeutta musiikki- ja taidekasvatuksen toteuttamiseen.

Käytänteet hioutuivat hankkeen aikana ja paljon tietoa saatiin siitä, mikä olisi toimivin malli jatkossa. Eräs opettaja koki kooltaan parhaaksi noin kymmenen lapsen – tai sitä pienemmän – ryhmän, joka on helppo jakaa pienemmiksi ryhmiksi. Eräässä päiväkodissa lapset oli jaettu ikäryhmittäin niin, että 3–4-vuotiaat ja 5-vuotiaat osallistuivat toimintaan omina ryhminään, jolloin isompien kanssa saatettiin toimia yhtenä kokonaisena ryhmänä ja pienten ryhmiä voitiin jakaa niin, että kaikki saivat aikuisen tukea. Opetusta olisi voinut eriyttää enemmänkin. Isoille olisi voinut tarjota vaativampia juttuja. Toisaalta pienet tekivät nyt ehkä sellaisia juttuja, joihin eivät ehkä olisi pystyneet ilman aikuisen tukea. Erässä päiväkodissa tarkasti määrätty ryhmäaika tiettynä viikonpäivänä säilyi koko vuoden. Hyötynä oli, että lapset ja aikuiset osasivat odottaa Värinää-ryhmiä ja orientoitua niihin.

Kuvismuskari tuntui olevan todella toimiva taideopetuksen kokonaisuus. Kuten yksi varhaiskasvattaja totesi, toiminta imi mukaansa. Ryhmä toimi monipuolisuutensa takia hyvin niillekin lapsille, joilla on haasteita keskittyä pitkiä aikoja yhteen tekemiseen. Kahden taidekasvattajan mukanaolo lisäsi toiminnan monipuolisuutta.

Päiväkodissa toteutetussa laadukkaassa taidekasvatuksessa TPO-opettajien vahvuuksiksi nähtiin eriyttämisen taito, materiaaliosaaminen ja taitojen opettaminen ja hiominen. TPO -opettajien mukaan hankkeen toiminta tutustutti lapsia uusiin tekniikoihin ja tarjosi lasten arkeen uusia tapoja toimia luovasti. He uskoivat päiväkodin kasvattajille jääneen käyttöön myös uusia ideoita, rohkeutta tarttua uusiin materiaaleihin ja yhdistää musiikkia ja kuvataidetta toiminnassa jatkossakin. Päiväkotiin jäi paljon uusia soittimia, joita rohkaistiin ottamaan käyttöön. Henkilökunnan toiminnasta myös havaittiin muutosta monipuolisempaan tekemiseen. Lapset pääsivät “irrottelemaan” eli käyttämään enemmän omia kykyjään ja mielikuvitustaan. Konkreettiseksi työkaluksi eräs opettaja teki projektin lopuksi päiväkodille kansion, johon kokosi ohjeistusta ja materiaalia niiden soittimien soittamiseen, jotka hankkeen puolesta jäivät päiväkotiin. Kansioon oli koottu myös vuoden aikana laulettuja lauluja ja lista musiikeista, joita oli käytetty tansseissa ja liikkeen säestyksissä.

Koko hankkeesta jäi opettajille kiitollinen ja hyvä fiilis. Opettajien toive on saada TPO-opetusta jatkossakin varhaiskasvatukseen. Monelle 3–5-vuotiaalle juuri aamupäivä oli parasta toiminta-aikaa. Päiväkotipäivän jälkeen harrastukseen lähtemiseen voi olla iso kynnys ja perheen yhteinen ilta-aika olla vähissä. Siksi illan rauhoittaminen voi olla perheelle tärkeää. Arveltiin, että

päiväkodin johtajalla oli suuri merkitys siinä, kuinka paljon hän antoi alaisilleen resursseja ja aikaa projektia varten ja sitä kautta kuinka sitoutuneita opettajat olivat projektiin.

Eräs opettaja kuvailee: “Voi olla, että Värinä oli eräänlainen kupla, jonne mentiin ja sieltä lähdettiin. Mutta lapsille Värinästä muodostui tärkeä asia. Kun opettaja joskus kävi päiväkodilla muuna päivänä kuin torstaisin, niin hän kuulla jo ovelta, että mitä teet täällä, tänään ei ole torstai!”

Toinen opettaja kertoo: “Fiilis projektista on hyvä, koska projekti osui johonkin sellaiseen, mitä ei ollut päiväkodissa aiemmin ja oli heille tärkeää, koska nyt päiväkoti mietti, kuinka ensi syksynä aikoo järjestää Värinän viisivuotiaille. Jotakin oikeaa on tehty ja johonkin oikeaan osuttu.”

POHDINTAA

Eräässä hankkeen päiväkodissa jopa 90% lapsista puhui äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia. Monille lapsille pääsy Värinää varhaiskasvatuksessa -hankkeen ryhmiin oli mahdollisuus, jollaista ei pääkaupunkiseudulla tarjota tarpeeksi suhteessa monikulttuuristen perheiden määrään. Saavutettavuuden kysymys on entistä tärkeämpi näiden perheiden määrän kasvaessa jatkuvasti. On kuitenkin mahdottomuus luoda mallia, joka toimii kaikille, sillä tarpeet ja toiveet ovat erilaisia. Hankkeen ajatus tuoda TPO-opetusta varhaiskasvatukseen on hyvä esimerkki siitä, kuinka opetuksesta tehdään saavutettavaa yhä uusille ryhmille - sellaisille, joille se ei sitä muuten olisi. Muskariopettajilta tullut viesti on, että kuvismuskarissa olisi pohdittava kulttuurisen monimuotoisuuden huomioimista. Vaikka musiikki on universaali kieli, tulisi musiikinopetuksessa huomioida musiikin monimuotoisuus sekä kulttuurinen monimuotoisuus eri kulttuureja kunnioittavasti kohdellen, opetettiinpa sitä missä toimintaympäristössä hyvänsä. Kuvismuskareissa taiderajoja ylittävä opetus koettiin erittäin motivoivaksi ja mahdolliseksi TPO-opetuksen tulevaisuuden poluista. Tästä aiheesta tarvittaisiin tulevaisuudessa paljon lisäkoulutusta.

On tärkeää antaa tilaa lasten omille ideoille ja ilolle. Kun lapset innostuvat, aikuiset saattavat puuttua ja rajoittaa innostusta, vaikka yhteisestä innostumisesta voitaisiin sen sijaan saada voimia ja aineksia tekemiseen. Tärkeää on rakentaa lapsille hetki, jossa he tulevat kohdatuksi omina itsenään ja pääsevät kokemaan onnistumisen tunteita. Heidän pitäisi tulla kuulluiksi ja nähdyiksi kaikkine tunteineen ja kokemuksineen. Tämä tuottaa kokemuksen osallisuudesta, tunteen siitä, että musiikki kuuluu minulle ja että minun kokemuksillani on väliä.

Eräs opettaja esitti mallin, jossa TPO-opettaja sijoitetaan suoraan päiväkotiryhmään. TPO-opettaja voisi esimerkiksi olla mukana ryhmässä toteuttamassa musiikin tai kuvataiteen opetusta, tukien samalla muita kasvattajia heidän työssään. Tämä pohjautuu ajatukselle varhaiskasvatuksen vähittäisestä siirtymisestä

pois tuokiokeskeisestä toimintamallista. Kokopäiväpedagogiikka ja leikin tärkeys ovat asioita, jotka ovat jopa ristiriidassa muskarimallisen tuokion kanssa. Tämän lisäksi ilmiöoppiminen on toimintamalli, jonka merkitys kasvaa peruskoulun lisäksi myös varhaiskasvatuksen puolella. Ryhmässä työskentelemällä taidekasvatus voisi ottaa monia eri muotoja ja sitä kautta elää lasten kiinnostusten ja tarpeiden mukana orgaanisemmin kuin nyt. Ryhmässä työskennellessä aikaa jää enemmän yhteiselle suunnittelulle ja tilanteisiin reagoimiselle. TPO-opettaja voisi elää lasten ja varhaiskasvattajien mukana arjessa, sitä laadukkaalla taiteella rikastaen. Se ei sulkisi pois yhteisiä musiikkihetkiä, mutta ei myöskään lukitsisi toimintaa vain tiettyyn hetkeen. Työn muotoa muuttamalla voitaisiin löytää uusia tapoja toteuttaa laadukasta taideopetusta ja uusilla muodoilla tavoittaa heitä, jotka eivät tällä hetkellä ole taiteen perusopetuksen piirissä.

Opettajien palautteista kuvastuu Värinää varhaiskasvatuksessa -hankkeen tuoma innostus, mutta myös asioita, joita toiminnassa tulisi jatkossa kehittää. Pedagogisesta annista eräs kuvataideopettaja kertoo: “Omaan pedagogiikkaan projekti antoi hirveästi eväitä opettaa viisivuotiaita, mikä heitä kiinnostaa ja kuinka heidät saa uppoutumaan kuvikseen. Lisäksi juuri kuopat matkalla saivat miettimään omaa tapaa tehdä työtään ja taidepedagogiikkaa; minkälaisen koulutuksen olen saanut verrattuna esim. Vaka-opettajiin, miten meidän näkemykset eroaa ja miksi?”

Värinää varhaiskasvatukseen -hankkeen seurauksena eräs muskariopettaja koki, kuinka hänellä on vielä paljon opittavaa tasapainon löytymisessä taiteellisen toteutuksen ja lasten osallisuuden välillä. Hän oppi, että TPO-puolella on vielä paljon tekemistä myös kulttuurisen monimuotoisuuden huomioimisessa. Tässäkin suhteessa yhteistyö varhaiskasvatuksen henkilöstön ja TPO-opettajien kanssa on hyvin hedelmällistä.

SUPER ST
ATHLETICS

VARHAISKASVATUKSEN HENKILÖSTÖ

Päiväkotien henkilöstö koki Värinää varhaiskasvatuksessa -hankkeen monella tavalla antoisana. Päiväkodin kiireiseen arkeen sovitettuna kuitenkin joitain haasteitakin kohdattiin. Kuten TPO-opettajatkin, myös päiväkodin henkilökunta kaipasi lisää ennakointia ja yhteistä suunnitteluaikaa. Näistä huolimatta hanke tuotti päiväkodin henkilökunnalle uusia taitoja, eri alojen antoisaa yhteistyötä ja hienoja elämyksiä.

TIIMIEN VARHAISKASVATTAJIEN PALAUTTEET

Hankeryhmiä ohjanneiden tiimien varhaiskasvattajien mukaan oli hienoa, että päiväkotilapset saivat kokea yhteenkuuluvuutta ja harjoitella ryhmätaitoja säännöllisen viikoittaisen toiminnan parissa muidenkin kuin oman ryhmän tai oman ohjaajan kesken. Henkilökunta koki saaneensa vinkkejä taiteen tekemisen ja musiikkihetkien vetämiseen sekä uusia ryhmän ohjaamisen tapoja omaa toimintaansa tukemaan. Oli hauska seurata toisen ammattilaisen rauhallista ja selkeää ohjaamisen tapaa. Lapsia pystyi myös ryhmissä havainnoimaan arjesta poikkeavalla tavalla. Värinää-päivät helpottivat arjen suunnittelua ja kaikki saivat taidehetkistä mukavia kokemuksia. Hanke myös herätti henkilökunnan vanhoja taitoja eloon ja synnytti ajatuksen uusien projektien toteuttamisesta myöhemmässä vaiheessa. Hankkeen myötä päiväkoti sai suunniteltua, lapsen iän mukaista ja tavoitteellista pedagogista toimintaa ohjelmaansa. Toiminta monipuolisti viikko-ohjelmaa.

Värinää-ryhmissä lapset saivat tiimien varhaiskasvattajien mukaan uusia mahdollisuuksia taiteelliseen ilmaisuun ja tutustuivat erilaisiin tekniikoihin (savi, Ipad -sovellukset, maalaus, piirtäminen ym.) ja soittimiin. Opittiin uusia kädentaitoja sekä uusia lauluja ja tansseja. Päiväkotiin myös saatiin uusia materiaaleja, tarvikkeita ja soittimia sekä ideoita ja opastusta niiden käyttöön.

Ajanpuute leimasi joitakin tilanteita ryhmätoiminnan yhteydessä. Yhteinen palautekeskustelu jäi joskus vähäiseksi. Tiimien vetäjien

yhteisen suunnitteluajan löytäminen oli joskus haasteellista, vaikka yhteistyö oli muuten sujuvaa ja hyvää. Enemmän perehtymistä, suunnittelua ja selkeää ohjeistusta ennakkoon toivottiin sen suhteen, mitä ryhmän ohjaajilta vaadittiin. Toisaalta yhteistyön koettiin sujuvan kaikin tavoin myös erittäin hyvin, jopa erinomaisesti. Yhteisen suunnitteluajan toteutuessa parhaalla tavalla, myös vastuun jakaminen sujui hyvin.

Poissaolot aiheuttivat kiirettä ja päänvaivaa. Ajoitus ei aina ollut paras henkilökunnan osallistumisen kannalta. Dokumentointia tuli tehtyä kuvaamiskieltojen tähden liian vähän. Tilat aiheuttivat joskus haasteita. Toisinaan oli epäselvyyttä siitä, kenen ryhmän aikuisten piti ohjata kutakin ryhmää. Jotkut kokivat, että informointi hankkeen alussa ei ollut riittävää. Toisten mielestä kaikki oli toiminut hyvin. Monet myös kokivat, että mitään haasteita ei ollut, ainoastaan myönteisiä asioita. Varsinaiset tunnit olivat hyvin suunniteltuja ja organisoituja.

Joissain ryhmissä ilmeni tuen tarvetta. Tällaisten lasten huomioiminen sujuvoitui alun jälkeen. Tukea tarvitsevien lasten osallistumista kannattaisi kuitenkin miettiä vielä tarkemmin. Heidän tasonmukainen ohjeistaminen ja motivointi olisi tärkeää. Maahanmuuttajataustaisille ja erityislapsille ohjeet olivat joskus liian vaikeita ymmärtää. Näissä kaikissa henkilökunta oli kuitenkin auttamassa lapsia onnistumaan. Erityisopettajan näkökulmasta hanke oli erityisen tuen lapsille kuitenkin hieno kokemus. He oppivat muiden muassa uusia ilmaisun tapoja. Kaikille lapsille voisi joihinkin tilanteisiin soveltaen kokeilla uusia toiminnan tapoja, esim. tunnin aloitus makuulta istumisen sijaan.

Hanke poiki ideoita vastaavanlaiseen toimintaan jatkossakin. Läpi toiminnan kulkeva teema oli hyvä ajatus. Jatkosssa voisi palkata musiikkipedagogin, joka vetäisi musiikkia ihan kaikille ryhmille. Voitaisiin myös perustaa oma ryhmä lapsille, joilla on keskittymiseen tai käytökseen liittyviä haasteita. Ryhmätilan pitäisi olla sama kaikille niin, että tavaroita ei tarvitsisi siirrellä. Taidetta toivottiin jatkossa käytettävän vuorovaikutus- ja tunnetaitojen tukemisessa varhaiskasvatuksessa enemmänkin. Projekti koettiin hienoksi ja antoisaksi. Vastaavaa toimintaa toivottiin lisää. Mukanaolo hankkeessa koettiin hienoksi mahdollisuudeksi, jonka toivottiin uusiutuvan.

Värinää-ryhmää odotettiin innokkaasti. Opettajia kehuttiin ahkeriksi, tunnollisiksi ja hyväsydämisiksi asiantuntijoiksi. Onnistumisen kokemusten, ilon ja taitojen kehittymisen nähtiin tuovan hyvinvointia. Joidenkin lasten kohdalla tapahtui rentoutumista ja puhkeamista kukoistukseen ryhmässä. Saatiin rohkeutta kokeilla uusia asioita vailla pelkoa epäonnistumisesta. Kaikki lapset saivat loistaa hankkeen toiminnassa. Lapset nauttivat tiimien vetäjien mielestä Värinää-toiminnasta todella paljon. Jokainen kehittyi vuoden aikana hienosti sekä teknisessä osaamisessa että taideryhmässä toimimisessa.

PÄIVÄKOTIHENKILÖKUNNAN PALAUTTEET

Päiväkotihenkilökunnan kyselyyn vastanneet työntekijät olivat mukana hankeryhmien opetusavustajina tai osana varhaiskasvatushenkilökuntaa. Heillä ei ollut tiiminvetäjille kuuluvaa vastuuta Värinää-ryhmien suunnittelusta.

Henkilökunta koki hankkeen positiivisena ja innostavana. Hankkeen myötä he saivat uusia kokemuksia, oppivat uusia menetelmiä kuvataiteen ja musiikin välineiden käytöstä ja saivat ideoita toiminnan suunnitteluun. Digitaalisten menetelmien käyttöön taiteen opetuksessa rohkaistuttiin. Kuvataiteen materiaalien monipuolisuus innosti omiin kokeiluihin, samoin

ammattitaitoa lisäävä mahdollisuus kehittyä instrumenttien soittamisessa. TPO-opettajien valmis opetuskokonaisuus ja toiminnan säännöllisyys helpottivat päiväkodin monesti kiireistä arkea. Koska hankkeen vetäjät tulivat talon ulkopuolelta, opetustunneista ei tarvinnut tinkiä, vaikka henkilöstövajetta olisikin ollut aika-ajoin.

Värinää-ryhmissä mukana olleet lapset odottivat päiväkodin henkilökunnan mukaan tunteja innoissaan. Myös henkilökunta sai uusia kokemuksia musiikin, kuvataiteen ja itsensä ilmaisun parissa. Lapset oppivat erilaisten materiaalien työstämistä ja keskittymistä ohjeiden kuunteluun. Yhteinen tekeminen ryhmäytti, toi onnistumisen kokemuksia ja iloa. Omia töitä esiteltiin ylpeinä toisille!

Suurimpana haasteena koettiin kiireinen aikataulu: Toimintatuokiot oli rytmitetty tiukasti päiväkodin arkeen ja välillä tekemiseen varattu aika loppui kesken. Yhteistä suunnitteluaikaa oli vaikea löytää ja tuntien läpikäymistä ennalta ei aina ehditty tehdä, mikä aiheutti välillä epätietoisuutta omasta roolista opetustuokion aikana.

TPO-opettajien osaamista ja ammattitaitoa arvostettiin. Yhteistyö sujui hyvin. Värinää varhaiskasvatuksessa koettiin mukavaksi päiväkodin arkeen sopivaksi matalan kynnyksen hankkeeksi. Vastaavanlaista toimintaa toivottiin jatkossakin.

PÄIVÄKODINJOHTAJIEN PALAUTTEET

Päiväkotien johtajat kertoivat, että päiväkodit lähtivät mukaan hankkeeseen toiveesta voida tukea päiväkodin lasten kehittymistä, mielenkiinnosta saada lisää ideoita ja koulutusta päiväkotihenkilökunnalle sekä päästä mukaan taideyhteistyöhön.

Huolellisen aikatauluttamisen tärkeys nousi esiin myös päiväkotijohtajien kommenteissa. Henkilöstötilanne oli pandemian hallitsevassa poikkeutilanteessa haastava. Ryhmien kasvattajia olisi voinut sitouttaa päiväkodin puolesta paremmin projektiin ja muu henkilökunta olisi voinut joustaa ehkä vielä enemmän. Kuitenkin kaikki voitava silloisessa tilanteessa tehtiin. Koska mukana oli suuri osa 3–5-vuotiaista lapsista, myös suurin osa henkilökunnasta oli mukana säännöllisessä toiminnassa jollain tavalla.

Perheet olivat päiväkodin johtajien mukaan tyytyväisiä siihen, että heidän lapsensa saivat hyvää taideopetusta päiväkotipäivän aikana eikä lasta tarvinnut lähteä erikseen viemään harrastukseen. Perheet arvostivat yhteistyötä.

Lapset saivat mahdollisuuden hyvään, systemaattiseen taidekasvatukseen päiväkotipäivän aikana; uusia kokemuksia, elämyksiä ja lisää keinoja itseilmaisuun sekä mahdollisuuden toimia luovasti. Parhaimmillaan tämä tarkoitti hienoja, avartavia taidekokemuksia ja -elämyksiä. Samalla syntyi mukavaa yhteistä tekemistä kavereiden ja aikuisten kanssa.

Varhaiskasvatuksen henkilökunta sai loistavaa taideopetusta ja oppi lisää tekniikoita ja materiaalien käyttöä. Huomattiin, miten monella tapaa taidetta voi tehdä paitsi perinteisin keinoin, myös esimerkiksi tabletin ja videoiden avulla. Päiväkoti sai myös käyttöönsä laadukkaita materiaaleja ja täydennystä soitinvalikoimaan. Yhteistyö, yhdessä tekeminen ja uuden oppiminen oli joka tasolla toimivaa.

Jatkossa voitaisiin pohtia, miten etenkin tehostetun tuen ja erityisen tuen lapset hyötyisivät toiminnasta. Heidän tarpeitaan voitaisiin suunnitella ennakolta paremmin.

Päiväkotijohtajat pitivät eri alojen ammattilaisten tekemää yhteistyötä erinomaisena. Hankkeen uskottiin opettaneen kaikkia. Pidettiin tärkeänä, että vastaavaa toimintaa olisi jatkossakin tarjolla. Kaikkien päiväkodin lasten toivottiin pääsevän mukaan vastaavanlaiseen toimintaan. Jatkossa voitaisiin pohtia vielä lisää sitä, miten Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma nivoutuisi toimintaan. Voisiko tällainen malli olla jollain tasolla pysyvä niin, että taiteen perusopetusta toteutettaisiin päiväsaikaan päiväkodeissa jatkossakin.

LAPSET JA PERHEET

LASTEN PALAUTTEET

Hankkeen kokemuksen myötä havaittiin, että lasten kuulluksi saamiseksi täytyisi vielä lisätä suunnittelun ja palautteenannon toimintamalleja. Lasten on usein vaikea analysoida tai tiivistää arviointia lauseiksi. Palautetta täytyykin usein kerätä toisin tavoin. Värinää-ryhmissä sitä sateli monella tavalla ilmaistuna. Palaute ilmeni muiden muassa lasten innostuksen ja kommentointien kautta.

Kun lasten kanssa katseltiin aiempina kertoina otettuja kuvia tai videoita, palautetta annettiin jonkun laulun spontaanina esittämisenä tai yhteisen huippuhetken riemukkaana muistelemisena. Yhdessä ihailtiin tehtyjä askarteluja, kaverin kuvistöitä tai bongailtiin lapsia ja aikuisia videoilta. Erään lapsen mielestä ötökkäkynillä piirtely ei ollut kivaa, mutta se johtui siitä, että hän ei ollut paikalla tuolloin.

Värinää-ryhmä kokoontui aina samaan aikaan viikosta ja päivää usein odotettiin innokkaana. Tästä kertoivat sekä päiväkodin henkilökunta että perheet. Vaikka lempipuuhat vaihtelivat lapsesta riippuen, oli monen mielestä kivointa “kaikki”.

PÄIVÄKOTIPERHEIDEN PALAUTTEET

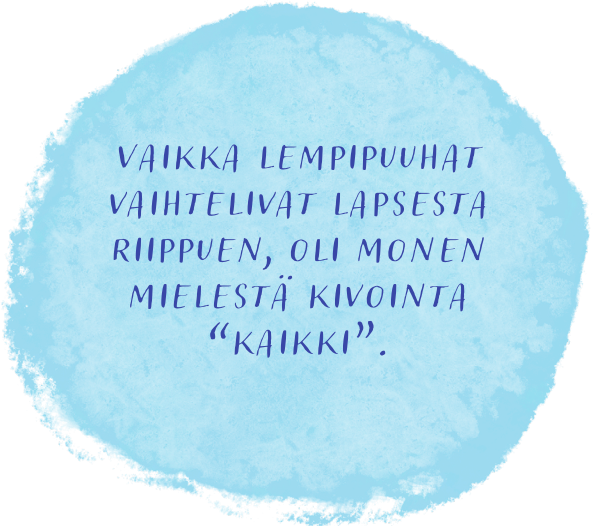
Useimmissa tapauksissa lapsen osallistuminen hankeryhmään oli huomattu kotona. Lapset olivat kertoneet ryhmän toiminnasta ja esiintyneet kotona mm. laulaen ja tanssien. Kodin soittimet olivat alkaneet kiinnostaa uudella tavalla ja niitä oli soiteltukin. Värinää-ryhmissä tehtyjä taideteoksia oli esitelty kotona innokkaasti. Perheet olivat havainneet lapsissa innostusta ja lisääntynyttä luottamusta omaan luomis- ja ilmaisukykyyn. Kotiin oli myös tuotu ryhmissä tuotettua taidetta.

Huoltajien mukaan ryhmiin osallistuminen toi lapselle innostusta, inspiroituneisuutta, rohkeutta ja uusia elämyksiä. Ryhmä koettiin harrastuksena, josta lapsi sai uusia elämyksiä, joissakin ryhmissä musiikin, tarinoiden, liikkeen ja kuvataiteen yhdistelmänä. Ryhmissä kädentaidot ja keskittymiskyky kehittyivät ja lapsen nähtiin kehittyvän yksilönä ja samalla ryhmän osana. Lapset odottivat viikoittaista tuntia innokkaasti ja puhuivat Värinää-ryhmistä kotona.

Huoltajat esittivät toiveina tiedottamisen parantamisen vastaavan hankkeen alussa. Joistakin ryhmästä tehty koostevideo oli mukavaa perheenkin nähdä. Kaikkiaan ryhmät oli monien osalta koettu viikon kohonkohtana ja loistavana osana päiväkotiarkea. Toivottiin, että jatkossa mahdollisimman moni voisi osallistua vastaavanlaiseen toimintaan.

Suurin osa vastanneista olisi valmis jatkamaan ryhmätoimintaa, jos se tarjottaisiin edelleen maksuttomana päiväkodissa. Muutama olisi valmis maksamaan toiminnasta päiväkodissa ja muutama myös osallistumaan kuvataidekoulun ja musiikkiopiston järjestämään vastaavaan toimintaan oppilaitoksissa.

Huoltajat kommentoivat toimintaa kivana ja mieluisana kokemuksena lapselle ja musiikkia ja taidetta parhaana mahdollisena toimintana lapsen kehitystä ajatellen. Mahdollisuutta päästä osalliseksi hankkeesta pidettiin hienona. Opettajat olivat pidettyjä ja he saivat vanhemmilta kiitosta hyvästä ohjauksestaan.

TÄSTÄ ETEENPÄIN

Värinää varhaiskasvatuksessa -hankkeessa taiteen perusopetusta kehitettiin vantaalaisiin kunnallisiin päiväkoteihin sopivaksi pedagogiseksi toiminnaksi yhteistyössä päiväkodin henkilöstön kanssa. Vantaan kuvataidekoulun ja Vantaan musiikkiopiston ideoima toiminta tuotti jännittävän matkan, jonka aikana opittiin ja koettiin paljon. Pioneerihanke oli täynnä kokeilua, kehittelyä ja yllättäviinkin tilanteisiin sopeutumista.

MIKSI JUURI PÄIVÄKODEISSA?

Ensimmäisessä Suomessa tehdyssä varhaiskasvatustoiminnan sisällöllisessä arvioinnissa (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, 2019) heräsi huoli taidekasvatuksen paikoitellen heikosta toteutumisesta varhaiskasvatuksen arjessa. Arvioinnin mukaan kuvataidekasvatus ja musiikkikasvatus eivät kuuluneet varhaiskasvatuksen päivittäiseen arkeen vaan niiden toteutuminen oli osassa päiväkoteja ja perhepäivähoitoryhmiä vain satunnaista. Raportin mukaan tilanteen korjaamiseksi tarvittiin toimintakulttuurin muokkaamista taidetta ja kulttuuria tukevaksi sekä taideaineiden aseman ja sisältöjen tarkastelua henkilöstön perus- ja täydennyskoulutuksessa. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi, 2019.)

Taidekasvatuksella voidaan luoda lapsilähtöisiä ratkaisuja esimerkiksi erityisen tuen tarpeisiin ja S2-opetukseen. Taiteet voidaan nähdä kaikille yhteisenä kielenä. (Karvi 2019.) Luovalla toiminnalla voidaan tukea kielellistä oppimista, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Kuvataide- ja musiikkitoiminnan kautta saadaan runsaasti lisää hyvinvointia ja yhteisesti jaettua iloa päiväkotipäivään.

Värinää varhaiskasvatuksessa -hanke on ollut monella tavalla tukemassa Karvin asettamia tavoitteita. Hankkeen tuottama toiminta on uutta ja ainutlaatuista. Siinä varhaiskasvattajat ja TPO-opettajat yhdessä kehittivät ryhmätoimintaa tasaveroisina ammattilaisina ja alansa asiantuntijoina. Molempien alojen toimijat saivat virikkeitä ja ideoita työhön ja samalla loivat uusia toimintatapoja. Päiväkoti loi tälle toimintaympäristön, jossa varhaiskasvatuksen ja taiteen perusopetuksen opettajien oli hedelmällistä ja luontevaa tehdä yhteistyötä.

Päiväkodissa toteutettu TPO antaa lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet päästä amattitaitoisen taideopetuksen piiriin. Lapsia ei myöskään tarvitse kuljettaa iltaisin harrastuksen pariin. Opetustuokiot voidaan pitää aikana, jolloin lapset ovat innokkaita ja jaksavia. Päiväkoti on hyvin demokraattinen ympäristö korkeatasoisen taideopetuksen tarjoamiseen kaikille lapsille.

MIKSI JUURI TAITEEN PERUSOPETUS?

Taiteen perusopetus on tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää, taideopetusta. Hankkeen ryhmissä lapset olivat 3–5-vuotiaita. Esimerkiksi kuvataiteen perusopetuksen varhaisiän opinnot alkavat noin viiden vuoden iässä. Päiväkodin eskariryhmät ovat näin ollen sopivassa iässä johdonmukaisen taideopetuksen aloittamiseen.

Lasten taiteen tekeminen on leikkiä, luovaa toimintaa ja ongelmanratkaisua. Luovuuden kehittäminen onkin yksi tärkeimmistä taiteellisen toiminnan tavoitteista. Taiteen avulla lapsi kertoo itselleen tärkeistä asioista ja lapsen ääni tulee kuuluviin. Päiväkodeissa tapahtuvan taidekasvatuksen täytyy olla laadukasta ja vastuullista. Ammattitaitoiset taidekasvattajat osaavat luoda toimintaa tukevia oppimisympäristöjä, asettaa taiteen tekemiselle tavoitteita, olla luovan toiminnan tukijoita ja palautteen antajia.

TPO-opettajilla on myös vahva työyhteisön ammatillinen tuki oppilaitoksissaan. Vantaan Musiikkiopisto ja Vantaan kuvataidekoulu ovat oppilaitoksia, joissa on iso opettajakunta. TPO -pedagogit ovat pitkälle koulutettuja alansa ammattilaisia. Oman taidealan pedagogiikan kehittäminen ja alan kehityksen seuraaminen oppilaitoksissa on jatkuvaa. Laadukas, taideoppilaitosten ylläpitämä toiminta voi avata polun elinikäiselle taideharrastukselle. Yhteistyössä varhaiskasvatushenkilöstön kanssa taidekasvatuksen pedagogiikkaa voitiin kehittää lasten

kehitystä tukevaksi ja päiväkotiympäristöön soveltuvaksi toiminnaksi.

Värinää varhaiskasvatuksessa -hankkeessa taidepedagogit kehittivät myös aivan uutta, lapsen monet ilmaisun keinot huomioonottavaa taidekasvatusta yhdistämällä musiikin ja kuvataiteen opetuksen kuvismuskari-toiminnaksi. Toiminnan kehittäminen Värinää-hankkeessa laajeni näin myös kahden eri taiteenlajin luontevaksi kohtaamiseksi päiväkotikontekstissa.

Osaavien taidepedagogien opetustyössä mukana oleminen ja sen seuraaminen, on helppoa ja ilmaista lisäkoulutusta päiväkotien henkilöstölle. Päiväkotihenkilökunnan palautteissa kävi ilmi, että he kokevat riittämättömyyttä taidekasvatuksen suhteen. Taideaineiden määrä on vähentynyt lastentarhaopettajien koulutuksessa ja rohkeus musiikin tai kuvataiteen opetukseen puuttuu monilta, vaikka piilevää taitoa on paljon. Arjessa tapahtuva, matalan kynnyksen lisäkoulutus tuntuu olevan erittäin tarpeellista. Pätevien taidepedagogien kanssa yhteistyössä toimiminen ja heidän toimintansa seuraaminen, on työn ohessa saatua, suoraan käyttöön tulevaa lisäkoulutusta päiväkotien henkilöstölle.

TAIDETTA JOKA PÄIVÄ – UNELMIA TULEVAISUUTEEN

Taide- ja kulttuuritoiminnan kannattavuuden arviointi on kompleksinen kokonaisuus eikä se ole pelkästään taloudellisilla mittareilla mitattavissa. Arvioitaessa Värinää varhaiskasvatuksessa -kehittämistoiminnan kannattavuutta panos-tulos -asteikolla, panosta on toimintaan saatu taloudellinen avustus sekä toteuttajien ammattitaito. Tulosta taas on maksuttoman taiteen perusopetuksen ulottaminen varhaiskasvatukseen sekä tieto ja kokemus, joka tuottaa arvoa pitkällä aikavälillä. Onkin hyvä, että investoinneissa muistetaan mainita myös aineeton investointi, jota esimerkiksi henkilöstön koulutukset myöhempänä osaamisena tuottavat. Tärkein ja varsinainen tulos on myös pidemmällä aikavälillä todettavat hyvinvointivaikutukset lasten elämään.

Hanke on osoittanut, kuinka kiitollisuutta herättävää ja arvokasta on tukea luovalla toiminnalla lasten kasvua, kehitystä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Päiväkoti on siihen oivallinen ympäristö. Lapset ovat kehitysvaiheessa, jossa omaksuminen leikin ja taiteen kautta on luontevaa. Päiväkodissa toimitaan ryhmässä ja toiminta sijoittuu aktiivisimpaan päivän vaiheeseen.

Kehityshankkeen tuottama unelma on tulevaisuuden päiväkoti, jossa kaikki lapset saavat ammattilaisten johdolla korkeatasoista taideopetusta ja jossa musiikki- ja kuvataidesuhde saa pitkäkestoisessa toiminnassa kehittyä rauhassa. Tällainen toiminta tukee hyväksytyksi tulemista ja ihmiseksi kasvamista sekä tuo iloa ja hyvinvointia pitkälle tulevaisuuteen.

Värinää varhaiskasvatuksessa toteutetun kehitystyön jälkeen kysymys onkin, kuinka maksuton, korkeatasoinen opetus ja ammattilaisten keskinäinen kehitystyö voisi vantaalaisissa päiväkodeissa edelleen jatkua ja levitä yhä useampaan päiväkotiin.

Hankkeen jälkeinen toiminta voisi jatkua ensin pilottina, jossa luodaan malli toiminnan vakinaistamiseksi ja sitä kautta asteittain pysyväksi toiminnaksi. Voitaisiin myös rakentaa uusia toimintamalleja. Eräs tällainen voisi olla esimerkiksi TPO-opettajien pitämät säännölliset koulutukset varhaiskasvatuksen henkilöstölle ja jaksoittain toteuttama opetus lapsille yhteistyössä varhaiskasvatuksen opettajien kanssa. Opetus voitaisiin myös kohdentaa tiettyihin ikäluokkiin vuosittain, esimerkiksi 1–2-vuotiaille muskaria ja 3–4-vuotiaille kuvataidetta.

Jotta hankkeen kehittämää toimintaa jatkossakin saadaan päiväkoteihin yhdenvertaisesti kaikille, tarvitaan yhteiskunnan tukea. Kuten hanke osoitti, toiminta voi olla joko suoraan lapsille suunnattua tai henkilökunnan säännöllistä kouluttamista – mieluiten näitä molempia. Näin tuetaan sekä taiteen perusopetuksen edelleen kehittämistä että varhaiskasvatuksen henkilöstöä heidän tekemässään tärkeässä työssä.

KOMPASTUSKIVET JA TIMANTIT

Värinää varhaiskasvatuksessa pilottihankkeessa toteutettiin osin tuttuja asioita uudessa kontekstissä ja kehitettiin osin myös aivan uutta toimintaa. Kehittämistyön myötä törmättiin joihinkin kompastuskiviin, joita on tarpeen jatkossa kääntää ja raivata pois tieltä. Ennen kaikkea hankkeen myötä löydettiin timatteja, joiden täytyy saada säihkyä jatkossakin.

KOMPASTUSKIVIÄ

- Henkilökunnan vajauksesta johtuvat työntekijöiden puuttuminen tai korvautuminen sijaisilla vaikeutti ajoittain yhteistyötä.
- Tiedonkulku oli katkonaista monista välikäsistä johtuen, ja tieto ei aina kulkeutunut kaikille asianosaisille ajoissa tai oikeanlaisena.
- Yhteinen suunnitteluaika jäi liian lyhyeksi. Tämä koski sekä ryhmien vetäjätiimejä ja päiväkodin muutakin henkilökuntaa että TPO-opettajia. Varsinkin päiväkodin henkilökunnan puolella asiaan vaikutti jatkuva kiire ja ajanpuute. TPO-opettajilla puolestaan oli varsin vähän aikaa vain jutella lasten kanssa. Enemmän perehtymistä, suunnittelua ja selkeää ohjeistusta ennakkoon toivottiin sen suhteen, mitä ryhmän varhaiskasvatusopettajien ohjaajilta vaadittiin.
- Tehostetutun ja erityisen tuen lasten huomioimista ei ollut suunniteltu etukäteen. Kun asiaan osattiin kiinnittää huomiota, toiminta alkoi palvella hyvin myös erityistä tukea tarvitsevia lapsia. Heidän tasonmukainen ohjeistamisensa, motivointi ja tarpeiden suunnittelu on jatkossa tärkeää.
- Tulevaisuuden haasteena on se, miten saadaan lasten ääni entistä paremmin kuuluviin toimintaa suunniteltaessa ja jälkikäteen arvioitaessa.
- Päiväkotien toiminnan kannalta osittain epätoimivat tilat, kuten äänieristyksen puute, tilojen koko ja varustelu, saattoivat asettaa rajoitteita.

TIMANTTEJA

- Moniammatillinen yhteistyö, suunnittelu ja ajatusten vaihtaminen rikastutti sekä varhaiskasvattajien että TPO-opettajien työtä. Esimerkin kautta, toisen työtä seuraamalla, taidekasvatukseen juurtui uusia toimintatapoja ja varmuutta.
- TPO-opettajien vahvuuksiksi ja laadukkaan taiteenopettamisen näkyvimmiksi osuuksiksi päiväkodissa nähtiin eriyttäminen, materiaaliosaaminen sekä taitojen opettaminen ja hiominen.
- TPO-opettajat oppivat myös toisiltaan ammatillisesti. Kuvataideopettaja sai ideoita musiikin käyttämiseen kuvataiteen opetuksessa ja musiikkipedagogi sai oivalluksia kuvataiteen mahdollisuuksista musiikinopetuksessa.

- Varhaiskasvatuksen opettajilla on vankka kokemus opetettavasta ikäryhmästä. Heidän avullaan osattiin kiinnittää huomioita tärkeisiin asioihin, kuten käsitteiden selittämisen. Varhaiskasvatuksen opettajat olivat taitavia esimerkiksi lasten johdattelussa mielikuvitusmaailmaan. Heillä oli keinoja tuoda käsiteltäviä aiheita tutuksi leikin ja kuvien kautta.

- Henkilökunta sai vinkkejä taiteen tekemisen ja musiikkihetkien vetämiseen sekä uusia ryhmän ohjaamisen tapoja omaa toimintaansa tukemaan.

- Kuvismuskari oli erittäin toimiva taideopetuksen kokonaisuus. Ryhmä toimi monipuolisuutensa takia hyvin niillekin lapsille joilla on haasteita keskittyä pitkiä aikoja yhteen tekemiseen. Kahden taidekasvattajan mukanaolo lisäsi toiminnan monipuolisuutta. Kuvismuskareissa taiderajoja ylittävä opetus koettiin erittäin motivoivaksi ja erääksi TPO-opetuksen tulevaisuuden poluista. Tästä aiheesta tarvittaisiin tulevaisuudessa paljon lisäkoulutusta kaikille opettajille ja muulle henkilökunnalle.

- Opetuksessa tanssi, liike, musiikki ja kuvataide olivat kaikki keinoja hahmottaa ja oppia erilaisia ilmiöitä, kuten esimerkiksi rytmiä.

- Lapset saivat paljon tilaa ilolle ja omille ideoilleen. Heille rakennettiin hetkiä, jossa he tulivat kohdatuksi omina itsenään, kaikkine tunteineen ja kokemuksineen ja pääsivät kokemaan onnistumisen tunteita. Kaikki lapset saivat loistaa hankkeen toiminnassa.

- Päiväkoti sai suunniteltua, lapsen iän mukaista ja tavoitteellista, matalan kynnyksen pedagogista toimintaa ohjelmaansa. Toiminta monipuolisti viikko-ohjelmaa.

- Taidekasvatuksen avulla tuettiin kielellistä oppimista, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

- Värinää-ryhmissä lapset saivat uusia mahdollisuuksia taiteelliseen ilmaisuun ja tutustuivat erilaisiin tekniikoihin (savi, iPad-sovellukset, maalaus, piirtäminen ym.) ja soittimiin. Opittiin uusia kädentaitoja sekä uusia lauluja ja tansseja.

- Päiväkotiin saatiin uusia materiaaleja, tarvikkeita ja soittimia sekä ideoita ja opastusta niiden käyttöön.

- Digitaalisten menetelmien mahdollisuuksiin taiteen opetuksessa saatiin koulutusta, uusia ideoita ja niiden käyttöön rohkaistuttiin yleensäkin.

- Perheet huomasivat lapsissa innostusta ja lisääntynyttä luottamusta omaan luomis- ja ilmaisukykyyn. Ryhmiin osallistuminen toi lapselle innostusta, inspiroituneisuutta, rohkeutta ja uusia elämyksiä. Ryhmissä kädentaidot ja keskittymiskyky kehittyivät.

- Ryhmien sijoittuminen päiväaikaan oli ideaalia TPO-toiminnalle. Ryhmät pidettiin ennen ruokailua ja päivälepoa, jolloin lapset ovat innokkaita ja jaksavia. Päiväaikaan sijoittuva toiminta sopi hyvin myös perheille.

- Värinää-ryhmää odotettiin ja siitä puhuttiin kodeissa. Koko päiväkotiyhteisö – aina keittiöhenkilökunta myöden – oli mukana ja loi kontekstin Värinää-ryhmien toiminnalle.

- Taiteen perusopetus oli kaikille saavutettavaa.

VÄRINÄÄ VARHAISKASVATUKSESSA

Päiväkodin arki rikastuu taiteen, leikin ja improvisaation keinoin.

MARJA JUUTINEN

Päiväkotilapsia musiikin äärellä.

Lokakuussa 2021 käynnistyneessä Värinää varhaiskasvatuksessa -hankkeessa taideoppilaitosten ja päiväkotien ammattilaisten vastavuoroinen työskentely kehittää uusia ideoita sekä päiväkotien että taideoppilaitosten toimintaan.

– Soitit niin lempeästi, että meinasin nukahtaa. Näin mairitteleva kommentti kirposi päiväkotilapselta opettajan ukulelen soitosta viime syksynä. Opettajaa kehunut lapsi osallistui uudenlaiseen opetusryhmään, jossa lapset saavat korkeatasoista opetusta musiikissa ja kuvataiteissa.

Hankkeen opetusryhmissä lapset saavat elämyksiä ja onnistumisen kokemuksia taiteen äärellä. Ryhmissä leikitellään laulun, soiton, kuuntelun, liikkeen, loruilun ja improvisoinnin keinoin. Kuvataidetta tehdään monipuolisin välinein ja tekniikoin esimerkiksi maalaamalla, piirtämällä ja rakentelemalla. Lasten omat ideat nousevat toiminnan aikana esiin ja heillä on mahdollisuus ilmaista itseään monella tavalla.

Värinää varhaiskasvatuksessa -toiminta rikastaa päiväkodin arkea ja lasten käyttöön jää laadukkaita soittimia ja materiaaleja kuvataiteita varten. Hankkeen aikana oppivat myös aikuiset, kun eri alojen ammattilaiset työskentelevät yhdessä lasten kanssa samoissa ryhmissä. Musiikin ja kuvataiteen ideat, työtavat ja elämykset siirtyvät osaksi päiväkodin toimintaa.

Myös muskari- ja taideopettajien osaaminen monipuolistuu, kun he soveltavat osaamistaan uudessa ympäristössä ja sopeuttavat työtään päiväkotien kasvatustavoitteisiin. Varhaiskasvattajilta he myös saavat arvokasta tietoa lapsista yksilöinä sekä opetusvinkkejä ryhmäopetukseen.

Opetushallituksen rahoittamat Värinää varhaiskasvatuksessa -hankeryhmät toimivat Isonmännyn, Jokiniemen, Tarhapuiston ja Timotejn päiväkodeissa. 3–5-vuotiaille suunnattuja hankeryhmiä ohjaavat Vantaan musiikkiopiston muskariopettajat ja Vantaan kuvataidekoulun opettajat päiväkodin ammattilaisten kanssa. Mukana yhteistyössä on Vantaan varhaiskasvatus. Koordinaattoreina toimivat musiikkiopiston apulaisrehtori **Ulla Hairo-Lax** sekä kuvataidekoulun johtava opettaja **Marja Juutinen**.

ULLA HAIRO-LAX & ERIK MARTTINEN

VÄRINÄÄ VARHAISKASVATUKSESSA -HANKKEEN KOORDINAATTORIT:

Ulla Hairo-Lax, apulaisrehtori, Vantaan musiikkiopisto
Marja Juutinen, johtava opettaja, Vantaan kuvataidekoulu

Vantaan musiikkiopisto musiikkiopisto.vantaa.fi
Vantaan kuvataidekoulu kuvataidekoulu.vantaa.fi

VÄRINÄÄ VARHAISKASVATUKSESSA -HANKKEESSA OPETTANEET MUSIIKKIPEDAGOGIT:

Anu Luukela
Sopu Oksanen
Veera Raatikainen
Kati Rantala

SEKÄ KUVATAIDEOPETTAJAT:

Sini Anttila-Rodriguez
Kati Leskinen
Ossi Poijärvi

Värinää varhaiskasvatuksessa -hanke sai alkunsa toiveesta saada taiteen perusopetusta osaksi varhaiskasvatusta vantaalaisiin kunnallisiin päiväkoteihin. Vantaan kuvataidekoulu ja Vantaan musiikkiopisto ideoivat pilottihankkeen, jota Opetushallitus rahoitti syyskauden 2021 ja vuoden 2022 ajan. Hankkeen perusajatuksena oli kehittää pedagogista toimintaa yhteistyössä taiteen perusopetuksen (TPO) opettajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa ammatillisen osaamisen ja yhteisopettajuuden pohjalta. Toiminta tarjottiin päiväkotilapsille maksuttomana.

Vantaa Vanda

Vantaan musiikkiopisto

Vantaan kuvataidekoulu vuodesta 1982